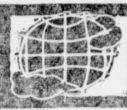

ÚTTHEIMURINN

Túsind ára gamal dreymur tolir ivaleyst ein spreingiknött aftrat

Fyrstu ætlanin um eitt sameint Europa komu fram longu umleið ár 900

SLITIÐ av marknaðarsamráðingunum í Brüssel setti eitt fyrbils punktum fyri áralangar royndir at savna Vestureuropa, men hetta vil ikki siga, at sameiningarhugsanin fyri altíð er lögð til viks. Henda hugsan er so gomul, at ein einsamallur tvørun politikkari ikki kann mana hana undir heiti. Tað, at de Gaulle roynir at forða Bretlandi at koma uppi ein europeiska meginssamgongu, vil einans gera, at menn leggja enn meira orku í europeisku sameiningina.

Seinastu túsind árin hefur av og á verið roynt at samvína Euro-pu til eina heild við tí endamáli at beina burtur nationalar stríðs-spurningar, sum ferð eftir ferð hava fært til stórbardagar, ið möguga hava gjørt einstök lond ríkari, men fyri Europu sum heild hefur tað fært til fátækradømi og veseldóm.

Ein gudspakt til tryggjan av friðinum

Fyrsta stigið varð gjørt av franska erkebispinum **Gui d'Angers**, sum kom við uppskoti um eina gudspakt til tryggjan av friðinum. Hugsanin kom fram umleið ár 900 og er sostatt 1000 ára gomul. Hugsanin varð seinri meira fjølgjörð av erkebispinum **Aimon de Bourges**, sum í 1038 vildi grund á friðin í Europu við stovnanini av einum europeiskum eindarheri.

300 ár seinri kom **Pierre Dubois** fram við uppskotinum um eitt europeiskt ting í Toulouke. Hetta er veruliga upphavið til Europaráðið. Hugsanin kom stóðugt fram aftur. Hertugin Maximilian av Sully fát umleið ár 1600 handa Henrik IV. í Frankariki og Elizabeth, Bretlandsdrottning, uppskot um eitt Europeiskt ráð, ið var valt av fyrstunum og sum skuldi kava trygdugleika at taka bándandi avgerðir fyri øll lond í Europu.

Henda ætlan fall niður fyri orsakad av bretsk-franskari ósemju — eins og í dag.

Kvinnurnar skuldu hava valrætt

Um 1700-talið kom fransmaðurin **Montesquieu** við eini ætlan um at tryggja smáu londini í Europu við útbýggjanini av ókonomiska samarbeiðinum. Landsmaður hansara **Rousseau** vildi tryggja tey smáu londini við at leggja fólkareðið til grund fyri samarbeiðinum landanna millum. Samstundis byggi enski filisofurin **Jeremy Bentham** víðari á hesi grundsjónarmið og mælti til, at kvinnurnar fingi valrætt. Í somu öld gjørdi týski filisofurin **Immanuel Kant** fullgjørd uppskot um Europeisku sambandsstatin.

Aktuellur boðskapur frá 1849

Franski filisofurin **Saint-Simon** heitti í 1814 á bretska og franska tingið at skipað eitt sameint Europa, grundað á stýrisskipanir í hesum londum. Seinri skuldi Týskland koma uppi.

Á friðarfundinum í Paris í 1849 endaði **Victor Hugo** sín friðarboðskap við hesum orðum:

» — Vit skulu hava Europeisku sambandsstatin, sum skulu vera krúnar á gamla heiminum eins og Sambandsstatin eru krúnar á tí nýggja heiminum.

Eisini Stauning vildi hava eitt sameint Europa

Í hesi öld hava verið nógvar ætlanir frammi um eitt sameint Europa. Tjekkiski greivin **Rich. Coudenhove** kom í 1923 við uppskotinum um Pan-Europa, har tó Sovjet og Bretland ikki skuldi vera uppi. 6 ár seinri kom franski forsætisráðharrin **Arístide Briand** í Fólkaforbundinum fram við uppskotinum um, at tey 27 londini í Europa (Sovjet og Bretland undanþikin) skuldi skipa eina ókonomiska samgongu við tysk-franska samarbeiðinum sum fyrmynd. Danmark stýðjaði hetta uppskot sambært orð **Th. Stauning** í Fólkaforbundinum 4. sept. 1929, tá hann heitti á londini um at

» fremja tað ókonomiska samarbeiðið landanna millum við tí endamálið at taka allan toll av.

Hitler vildi skapa Neuropa

Fólkaforbundið var ikki fært fyri at skapa eitt sameint Europa. Í staðin fyri kom **Hitler** við sínum ætlanum um NEUROPA; men tað endaði sum kunnugt við at Europa var lagt í sor.

Men hóast allan ruðuleikan í 1945 reisti Europa seg av nýggjum, og aftur vann hugsanin um sameint Europa fastar røtur.

Føðingardagur

Týsdagin 26. febr. fyllur ein vøldkendur tvøramaður **Dánjal P. Midjord** (Daja) 60 ár.

Europaráðið verður stovnað

Longu í 1942 segði **Winston Churchill** í einum boðskapi, at eitt Europaráð átti at verða stovnað aftaná krígsslok. Í 1946 helt hann eina tiltakna røðu á universitetinum í Zürich. Úrslitið var stovnanin av Europaráðinum í Strasbourg í 1949 við luttøku av Bretlandi, Frankariki, Hollandi, Belgíu, Luxemburg, Eire, Italia; Grikkaland, Turkíið, Island, Noreg, Svøríki og Danmark. Í 1950 kom Eysturriki uppi.

Beinleiðis úrslit av hesi samræning er NATO og OEEC. OEEC var stovnað av fyrisetinum fyri Marshallhjálpin og hefur verið við til at brotið niður forðandi handilsgráðar landanna millum.

Kol- og stálsamgongan og tey seks

Í Europaráðinum kom fransk uttanríkisráðharrin **Schumann** við uppskotinum um ein kol- og stálsfelagsskap, sum ferdi til Kol- og Stálsamgonguna í 1952 við luttøku av Frankariki, Vesturtýsklandi, Ítalíu, Belgíu, Hollandi og Luxemburg.

Henda samgonga ferdi til ymisk samgongutiltøk, og fyri at forða einum »Litlum Europae« kom Bretland í 1956 við uppskoti um eitt frihandilsloki umfatandi: tey 17 londini í OEEC; men hetta var onga leið komið, tá »Tey seks« vóru veruleiki í 1957.

Norður-lendskur toll-felagsskapur

Við stovnanini av Felagsmarknaðinum kom gongd á royndirnar at stovna eina norðurlenska toll-samgongu (tá minus landbrúksvørun) umfatandi Danmark, Noreg, Svøríki, Fíndland og Ísland. Ætlanir vóru lögðar longu í 1959, men tað var eingin politiskur vilji at fremja tær.

Europeiska fri-handilsøkið

Royndirnar at skipa eitt europeiskt frihandilsloki misvæðadist orsaka av brets-franskari ósemju um ovastu leiðsluna. Síðan skipaðu londini uttanfyri Felagsmarknaðin tað »Ytra frihandilsloki«, eisini nevnt EFTA ella »Tey sjey.« Hesi vóru Danmark, Noreg, Svøríki,

Skrivstovufólk

Tvey stovr til skrivstovufólk í 18—19 ára aldrinum við góðum skúlakunnleika og áhuga fyri skrivstovuáreiði eru leys at sokja.

Lønarklassi: Skrivstovufólk av 3. stigi sambært sáttmála millum Føroya landsstýri og Starvsmannafelagið.

Skrivlig umsókn við møguligum prógvum, viðmælum o. t. l. verður at senda

FØROYA GJALDSTOVU,
Tórshavn.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Brev til Sosialin

Eg var nær hyggjandi í eitt av valbøðunum tjóðveldismanna, har eg nóg teir skulu avrika, tá bata fyri land og fólk, latið meg taka nakað fram í hesum litla stubba eg skrivir hesaferð.

Í Lønandi vinnu til allar hendur í øllum bygðum í Føroyum, ein av skrift av bóklinginum hjá okkum, sum givin var út undir kríggjum og sum fólkaflokksmenn sum tá eins og nú vildu ikki vera við at fremja Halda tí tjóðveldismenn at teir nú fara at ganga tykkum á motti, eg kann bara siga, fari undir at realisera planin hjá tykkum, so fáa tit at kenna hvussu samgongumennin roynast.

Bretland, Portugal, Sveits og Eysturriki. Seinri er Fíndland associerað.

Samgongu-royndir millum tey seks og sjei

Útlitið fyri einum handilskriggi millum Tey seks og Tey sjei, ið lettiga kundi leiða til stórra spjalding av Europu, var sera ódramligt og kundi eisini koma at skaða hernaðarlaga samarbeiðið í NATO og tí varð í 1960 farið undir samráðingar millum báðar bólkarnar. Samráðingarnar endaðu úrslitaleysar. Nú var tað, at USA skundaði undir og Bretland sakti um limskap í Felagsmarknaðinum.

Danmark sá sær nú ongar møguleikar uttan at gera tað sama og seinri bád eisini Noreg um fullan limskap og Svøríki um associering

Sprongt — men ikki uppgivið

Soguliga sæð var spreingingin av Brüssel-samráðingunum ikki serliga sjáldsom. Slíkur spreingingar hava verið nógvar í søgu Europu. Europeiska eindarhugsanin hefur verið seigilvað, ja, so seigilvað, at hvør samgonguroynd, ið hefur verið sprongt, hevur sláðað gøtuna fyri nýggjum royndum.

Soleiðis vil tað eisini verða á hesum sinni.

General de Gaulles NEI vil einans siga, at ártúsind gamlar samgonguroyndir eru steðgaðar — men ikki uppgivnar.

II. Teir lovaðu 40 tíma arbeiðsviku við óskerdari lön, minni skatt og minni toll, tað var aðalmál tjóðveldismanna; hvussu fer hetta at roynast, nú reiðararnir krevja meiri sómðir av fiskimannafelagsformanninum, nakað hava teir fingið, men ikki nóg mikið, kann hetta samsvara við stevnuskrá tjóðveldismanna.

Hvussu kann tað bera til hjá einum sum røpar seg, at umboða arbeiðs- og fiskimannin, samstundis at stuðla undir at økja reiðaravaldið.

Hvor minnst ikki: »Føroya fólk velji ikki Kjarntan Mohr, tí tað vera tit við, at økja um reiðaravaldið á Føroya lögtingi.«

Hetta vóru orð Erlends Paturssonar um Kjarntan Mohr, nú er tað sami Kjarntan í er einasti stuðul, hjá sitandi landsstýrið.

Soleiðis roynast álitismenn!

Í fiskimarksmálinum eru tjóðveldismenn og javnaðarmenn, so gott sum samdir; men hvat við fólkaflokkinum, sum nú so glað-beintur er farin til London og letur Erlend sita heima.

Spurningurin er hvi sleppur formaður Føroya fiskimannafelags ikki við, og hefur Erlendur ikki fiskispurningar undir sær.

Hvi lata okkum umboða av reiðaraflokkinum, er longu komið ósemja, ella skulu ikki fiskimannafelagsins áhugamál koma fram.

Rættast var og tað eru øll greið yvir, at maðurin sum umboða okkum skuldi var Erlendur Patursson.

Men spurningurin er, hvi slapp hann ikki við, hetta máttu tjóðveldismenn ikki lat! sær bjóða. Við tveggjum landsstýrismönnum skuldi teir havt ein vissan fyrirmin. Lata hesir góða menn seg longu seta til viks av fólkaflokkinum, ella eru teir longu farnir at sannað, at landsstýrið ikki er skipað á tryggum grundarlagið.

Hvi koma eingi útal:lsir, framundan tað tit ikki verið »afurhaldandi, men nú er broytt, hvat bagir? Er longu komið so langt, at tjóðveldismenn eru greið yvir, at teir ikki vinna nakrar sómðir fiski- og arbeiðsmanninum til frama saman við fólkaflokkinum.

Reiðarafelagið krevur nógvar sómðir, sum vit javnaðarmenn ikki undir nokrum umstøðum kunnu góðtaka, men hvat fara tjóðveldismenn at gera, kanna umboðsmenn arbeiðarastáttisn verða við, at økja um reiðaravaldið.

Nú fer at spyrjast, hvussu hesir sokallaðu fiski- og arbeiðsmaður fóla fara at roynast.

Forvitin.